

Адміністративне право і процес

УДК 342.72:342.5:342.9:351.74(477)

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.19969872>

**Процесуальні особливості обмеження свободи мирних зібрань в
адміністративному судочинстві**

Галус Олена Олександрівна,

кандидат юридичних наук, доцент,

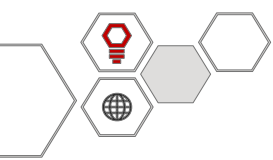
завідувач кафедри конституційного адміністративного та фінансового права

Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова,

м. Хмельницький, Україна, <https://orcid.org/0000-0002-5474-3323>

Прийнято: 14.05.2026 | Опубліковано: 30.04.2026

Анотація: Метою статті є комплексне дослідження правових та процесуальних механізмів встановлення обмежень на реалізацію свободи мирних зібрань в адміністративному судочинстві України з урахуванням конституційних гарантій, вимог Кодексу адміністративного судочинства та сучасної судової практики. У роботі застосовано системно-структурний, формально-юридичний та порівняльно-правовий методи, що дозволило проаналізувати нормативні засади обмеження свободи зібрань, визначити особливості процесуального порядку розгляду позовів органів влади, а також виявити ключові проблеми правозастосування. Особлива увага приділена аналізу судових рішень, які демонструють підходи судів до оцінки реальності загрози, пропорційності втручання та застосування найменш обтяжливих заходів. Результати дослідження показують, що чинне регулювання забезпечує базові гарантії свободи зібрань, однак залишається фрагментарним і не

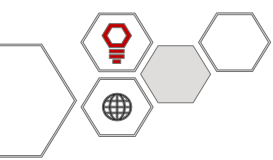
повністю адаптованим до сучасних викликів, зокрема пов'язаних із воєнним станом, діяльністю військових адміністрацій та необхідністю оперативного реагування на ризики для публічної безпеки. Встановлено, що судова практика відіграє ключову роль у формуванні стандартів обмеження свободи зібрань, компенсуючи відсутність спеціального закону та забезпечуючи застосування принципів пропорційності, необхідності та мінімального втручання. У статті обґрунтовано, що подальший розвиток правового регулювання має бути спрямований на ухвалення спеціального закону про мирні зібрання, уточнення процесуальних строків, удосконалення стандартів доказування та запровадження механізмів досудової комунікації між організаторами та органами влади. Зроблено висновок, що комплексне вдосконалення нормативної бази та узгодження судової практики сприятимуть підвищенню рівня захисту конституційних прав і забезпеченню балансу між свободою зібрань та публічними інтересами.

Ключові слова: конституційні гарантії свободи мирних зібрань, прискорене провадження, пропорційність, публічний порядок, судовий контроль, безпосереднє народовладдя, обмеження конституційних прав, орган публічної влади, військова адміністрація.

Procedural Specifics of Restricting the Freedom of Peaceful Assembly in Administrative Proceedings

Olena Halus,

Candidate of Legal Sciences, Associate Professor,
Head of the Department of Constitutional, Administrative and Financial Law,
Leonid Yuzkov Khmelnytskyi University of Management and Law,
Khmelnytskyi, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0002-5474-3323>

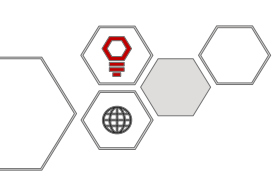

Abstract. Purpose. This article examines the procedural framework governing the restriction of the freedom of peaceful assembly within administrative proceedings in Ukraine. The study aims to clarify how constitutional guarantees, statutory requirements and judicial approaches interact when public authorities seek to limit assemblies. Special attention is given to the standards applied by courts when assessing the necessity, proportionality and justification of such restrictions, as well as to the influence of contemporary security conditions on judicial decision-making.

Methods. The research is based on systemic, formal-legal, comparative and analytical methods. These approaches make it possible to identify the structural components of administrative proceedings, interpret constitutional provisions relevant to the freedom of assembly, and analyse judicial reasoning in cases concerning limitations on assemblies. Selected court decisions are examined to illustrate how legal standards are applied in practice and how courts evaluate evidence, threats and alternative measures.

Results. The findings show that administrative courts play a central role in safeguarding the freedom of peaceful assembly by ensuring that any interference is properly justified and meets constitutional requirements. Courts consistently require public authorities to demonstrate the existence of a real and specific threat, to substantiate the necessity of intervention and to prove that less restrictive measures would not achieve the intended aim. The absence of a specialised law on peaceful assembly leads to fragmented regulation, compelling courts to rely heavily on constitutional norms and general procedural rules. The study also reveals that wartime conditions significantly affect judicial practice, particularly in cases involving decisions of military administrations and the need for individualised assessment of risks.

Conclusions. The article concludes that although the current legal framework provides essential safeguards for the freedom of assembly, it remains insufficiently coherent and not fully adapted to modern challenges. Strengthening legal certainty

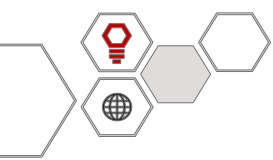

requires adopting a dedicated law on peaceful assembly, refining procedural deadlines, clarifying standards of proof and improving mechanisms for communication between organisers and authorities before litigation. Further research should explore differentiated models of restrictions during wartime, comparative perspectives on international standards and the development of unified judicial approaches to proportionality assessment.

Keywords: constitutional guarantees of the freedom of peaceful assembly, expedited proceedings, proportionality, public order, judicial review, direct democracy, restriction of constitutional rights, public authority, military administration.

Постановка проблеми. Право на свободу мирних зібрань є одним із ключових інструментів демократичної участі громадян та формування публічної думки. Конституція України гарантує можливість проведення зборів, мітингів, походів і демонстрацій за умови завчасного сповіщення органів влади. Водночас відсутність спеціального закону, який би комплексно регулював порядок організації та обмеження мирних зібрань, зумовлює значну роль адміністративних судів у забезпеченні балансу між свободою зібрань та публічними інтересами. Особливої актуальності набувають питання процесуального порядку розгляду позовів органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування щодо встановлення обмежень на проведення мирних зібрань, з огляду на жорсткі строки, підвищені стандарти доказування та специфічний превентивний характер таких спорів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика правового регулювання свободи мирних зібрань та встановлення її обмежень посідає важливе місце в сучасній українській адміністративно-правовій науці. У юридичній літературі загальнотеоретичні та конституційні аспекти цього права досліджують Р. С. Мельник [9], В. І. Риндюк [14], Р. Б. Тополевський

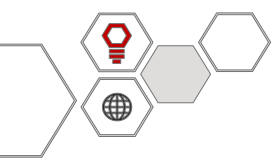

[19], Yuval Shany [1] та інші. Р. С. Мельник, зокрема, формулює низку рекомендацій щодо забезпечення повної та правомірної реалізації свободи зібрань приватними особами, наголошуючи на винятковості повної заборони заходу та необхідності чіткого обґрунтування будь-якого втручання [9, с. 47]. У працях В. І. Риндюка та О. М. Гришка акцентовано на конституційно-правовій природі свободи зібрань, необхідності чіткого визначення поняття «мирне зібрання» та його відмежування від суміжних форм публічної активності, а також на тому, що сповіщувальний, а не дозвільний характер зібрань є ключовою гарантією демократичної моделі регулювання [14, с. 47].

Особливості адміністративного судочинства у справах цієї категорії стали предметом спеціальних досліджень. О. С. Шкарнега вперше системно розглянула провадження у справах щодо реалізації права на мирні зібрання як структурний елемент адміністративного процесу, визначивши статус учасників, підсудність та предмет доказування [21]. М. В. Філоретова обґрунтовує превентивний характер судового захисту у справах за позовами суб'єктів владних повноважень, особливо у випадку спонтанних зібрань [20].

Значний внесок у розвиток доктрини зробили М. С. Бондар і В. М. Нікітіна, які у своєму дослідженні аналізують історичні та загальнотеоретичні аспекти свободи зібрань, статистику судових рішень про заборону заходів та ключові фактори обмеження – час, місце і спосіб проведення, здійснюють огляд судової практики ЄСПЛ та Верховних судів США і Великої Британії». Науковці критично оцінюють застосування трискладового тесту, вказуючи на його потенційну формалізацію у національній практиці та ризики надмірного акценту на легітимній меті без належної оцінки пропорційності [3, с. 3].

Важливий аспект реалізації свободи зібрань в умовах збройного конфлікту досліджує С. М. Онищенко. Автор наголошує, що «проблеми захисту прав і свобод людини... особливо загострились в умовах тимчасової

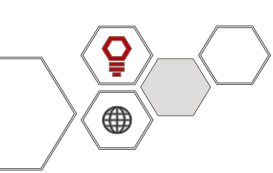

окупації... що призвело до зростання ризиків непропорційного обмеження прав і свобод». Учений показує суперечність між потребою оперативного реагування у «прифронтових» районах та відсутністю належних правових механізмів, що фактично призводить до встановлення дозвільного порядку проведення зібрань [10, с. 140]. Це дозволяє зробити висновок про необхідність спеціального законодавчого регулювання особливостей свободи зібрань у зонах підвищеної небезпеки.

Процесуальні аспекти обмеження свободи зібрань аналізує М. Самбор, який підкреслює, що права і свободи людини є ключовим орієнтиром діяльності суб'єктів публічної адміністрації, а суди повинні забезпечувати відповідність рішень європейським стандартам [16, с. 101]. Його підхід акцентує на необхідності підвищення якості судового обґрунтування та уникнення формального застосування критеріїв пропорційності.

Проблему законодавчого забезпечення свободи зібрань ґрунтовно досліджує О. Ю. Тиліпська, яка доводить, що фрагментарність чинного регулювання та відсутність спеціального закону унеможливлюють ефективне вирішення всього комплексу питань. У документі зазначено: «кількома статтями... у непрофільних законодавчих актах неможливо вирішити весь об'єм питань... зміни у правовому регулюванні є необхідними... має стати саме спеціальний закон» [18, с. 138]. Це підсилює аргумент про системну потребу у кодифікації норм щодо свободи зібрань.

Практичний вимір проблеми висвітлює суддя Верховного Суду А. Загороднюк, який у своїх матеріалах узагальнює типові помилки органів влади та судів, наголошує на необхідності доведення реальності загрози та підкреслює неприпустимість встановлення органами місцевого самоврядування власних правил проведення зібрань [4]. Його аналіз демонструє, що значна частина спорів виникає через неправильне тлумачення органами влади конституційних гарантій.

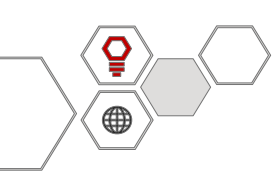

Окрему увагу у сучасній доктрині приділено питанням обмеження свободи зібрань у воєнний час. О. М. Пилип'юк обґрунтовує необхідність диференціації територій за ступенем загроз та можливістю забезпечення правопорядку, наголошуючи, що свобода зібрань «демонструє життєздатність навіть у воєнний час» і потребує гнучкого, але правового механізму обмежень [11, с. 185]. Такий підхід дозволяє уникнути надмірних заборон та забезпечити баланс між безпекою і правами людини.

У сфері міжнародних стандартів вагомий внесок зробили С. І. Іщук та О. О. Ковтун. Так С. І. Іщук підкреслює, що відсутність спеціального закону «суттєво обмежує права та свободи громадян України і провокує порушення... з боку державних органів», а належне врегулювання має враховувати стандарти ЄСПЛ щодо попереднього повідомлення, одночасних і контрзібрань [5, с. 12-13]. О. О. Ковтун аналізує практику ЄСПЛ щодо «трискладового тесту» та вимог до законності, легітимної мети й пропорційності втручання, наголошуючи на необхідності чіткої юридичної визначеності рішень про обмеження [6, с. 573].

Критичний аналіз наукових джерел дозволяє зробити кілька узагальнень. По-перше, більшість дослідників наголошують на фрагментарності чинного регулювання та необхідності ухвалення спеціального закону, однак пропонувані ними моделі різняться за ступенем деталізації та акцентами. По-друге, значна частина робіт зосереджена на загальнотеоретичних або міжнародно-правових аспектах, тоді як процесуальні механізми обмеження свободи зібрань у національній юрисдикції досліджені недостатньо. По-третє, у працях, присвячених воєнному стану, простежується тенденція до розширення дискреції органів влади, що потребує додаткового критичного осмислення з огляду на ризики непропорційного втручання.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри значний науковий доробок, недостатньо дослідженими залишаються

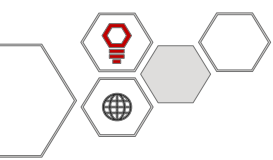

процесуальні особливості подання позовів органами публічної влади з урахуванням 24-годинного строку, стандарти доказування реальності загрози та пропорційності втручання, проблеми дотримання принципу найменш обтяжливого способу обмеження, колізії між повноваженнями військових адміністрацій та виключною компетенцією суду, практичні аспекти комунікації між організаторами та владою до звернення до суду, а також прискорені процедури апеляційного й касаційного перегляду. Всі ці аспекти потребують системного аналізу з урахуванням сучасної судової практики та конституційних гарантій.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є комплексне дослідження особливостей провадження у справах за адміністративними позовами органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування про встановлення обмеження щодо реалізації права на свободу мирних зібрань, з урахуванням конституційних гарантій, процесуальних вимог КАС України та актуальної судової практики.

Для досягнення поставленої мети передбачається виконання таких завдань:

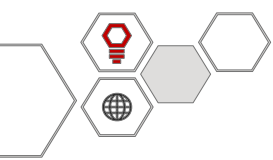
- проаналізувати зміст і логіку процесуальних механізмів статті 280 КАС України, зокрема порядок подання позову, строки розгляду, вимоги до повідомлення учасників та наслідки недотримання процесуальних обов'язків позивача;
- визначити стандарти доказування реальності загрози та пропорційності втручання, дослідити застосування принципу найменш обтяжливого способу обмеження та оцінити, як ці стандарти реалізуються у практиці адміністративних судів;
- окреслити проблемні аспекти взаємодії органів публічної влади та організаторів зібрань, включно з колізіями повноважень військових

адміністрацій, особливостями розгляду справ у воєнний час та недоліками досудових механізмів комунікації.

Виклад основного матеріалу дослідження. Правове регулювання провадження у справах щодо встановлення обмежень на реалізацію права на свободу мирних зібрань в Україні ґрунтується на конституційних положеннях і спеціальних процесуальних нормах законодавства, а його практичне застосування формується через усталені підходи адміністративних судів, які забезпечують тлумачення та реалізацію цих норм у конкретних справах. Конституція України у статті 39 [8] закріплює фундаментальне право громадян «збиратися мирно, без зброї і проводити збори, мітинги, походи і демонстрації» за умови завчасного сповіщення органів влади. Це право є невідчужуваним і непорушним, а його обмеження допускається лише судом і лише в інтересах національної безпеки, громадського порядку, охорони здоров'я або захисту прав інших осіб. Таким чином, Конституція визначає як позитивний обов'язок держави забезпечувати можливість проведення мирних зібрань, так і вичерпний перелік підстав для втручання, що унеможливорює свавільні дії органів влади.

Рішення Конституційного Суду України від 19 квітня 2001 року [15] відіграє ключову роль у формуванні сучасної доктрини свободи мирних зібрань. Суд наголосив, що норми статті 39 Конституції є нормами прямої дії, які застосовуються незалежно від наявності спеціального закону, а завчасне сповіщення має здійснюватися у «прийнятні строки». Ці строки не повинні обмежувати право громадян, але мають забезпечувати можливість органам влади підготуватися до заходу та, за потреби, звернутися до суду. Конституційний Суд також підкреслив, що визначення конкретних строків сповіщення є предметом саме законодавчого регулювання, що унеможливорює встановлення органами місцевого самоврядування власних правил проведення

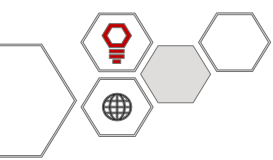

зібрань. Цей висновок має фундаментальне значення для розуміння меж дискреції органів влади у сфері свободи зібрань.

Процесуальний механізм обмеження свободи мирних зібрань детально врегульований статтею 280 Кодексу адміністративного судочинства України [7], яка встановлює особливий порядок розгляду таких справ. Органи виконавчої влади та місцевого самоврядування мають право звернутися до суду негайно після отримання повідомлення про проведення заходу, що підкреслює превентивний характер цього виду позовів. Законодавець встановлює суворий часовий запобіжник: позов, поданий пізніше ніж за 24 години до початку заходу, підлягає залишенню без розгляду. Такий підхід спрямований на запобігання зловживанням з боку органів влади, які могли б штучно затягувати подання позову з метою унеможливлення належного судового розгляду. Водночас нечіткість тлумачення понять «негайно» та «невідкладно» створює практичні труднощі, особливо коли інформація про загрози надходить напередодні заходу.

Важливою гарантією відкритості та змагальності процесу є обов'язок позивача надіслати копію позову організаторам електронною поштою та оприлюднити її на офіційному вебсайті, що прямо передбачено частиною другою статті 280 КАС України [7]. Така вимога забезпечує інформованість учасників зібрання та унеможливорює приховане ініціювання обмежень. Це відповідає європейським стандартам прозорості, на яких наголошує С. І. Іщук, підкреслюючи, що вимога попереднього повідомлення є «виправданою виходячи з позитивного обов'язку держави щодо створення необхідних умов для сприяння реалізації свободи зібрань та охорони громадського порядку, громадської безпеки та захисту прав і свобод інших людей» [5, с. 6].

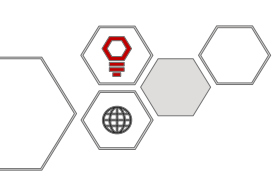
Судовий розгляд справ цієї категорії характеризується надзвичайно стислими строками: справа має бути вирішена протягом двох днів після відкриття провадження, а якщо провадження відкрито менш ніж за два дні до

заходу, то розгляд здійснюється невідкладно. Це зумовлено тим, що будь-яке затягування розгляду фактично позбавляє організаторів можливості реалізувати своє право. Водночас закон передбачає унікальну процесуальну конструкцію: неявка позивача, його клопотання про розгляд справи без його участі або залишення ним зали судових засідань до ухвалення рішення тягнуть залишення позову без розгляду. Такий підхід покликаний запобігти ситуаціям, коли орган влади ініціює обмеження, але не бере участі у процесі, фактично блокуючи проведення заходу.

У межах доказування на орган влади покладається обов'язок довести необхідність обмеження у демократичному суспільстві та пропорційність обраного способу втручання. Суд може задовольнити позов лише за умови встановлення реальної небезпеки заворушень, кримінальних правопорушень або загроз здоров'ю населення чи правам інших осіб. Верховний Суд у постанові від 23.10.2019 у справі № 815/4612/15 наголосив, що «реальність можливої загрози... має бути підтверджена відповідними доказами», а не припущеннями [13]. У низці інших справ суди відмовляли у задоволенні позовів органів влади через відсутність доказів того, що менш обтяжливі заходи були неможливими, зокрема такі як зміна маршруту, корекція часу або посилення охорони. Це підтверджує, що принцип найменш обтяжливого втручання не є декларативним, а реально застосовується судами. У зв'язку із цим доречним видається висновок М. С. Бондаря та В. М. Нікітіної про необхідність оцінки «часу, місця і способу проведення» як ключових факторів обмеження [3, с. 3].

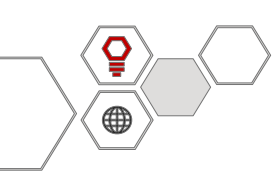
Окремої уваги заслуговує питання меж повноважень органів місцевого самоврядування. Верховний Суд у справі № 638/8660/15-а [12] визнав протиправним рішення виконкому, який самостійно встановив порядок проведення мирних зібрань, наголосивши, що до ухвалення спеціального закону застосовуються норми статті 39 Конституції України як норми прямої

дії. Цей випадок демонструє, що суди активно стримують спроби органів місцевого самоврядування розширити власні повноваження у сфері свободи зібрань. Варто погодитися із О. В. Білашем, що «акти локальної саморегуляції, які встановлювали конкретні терміни та строки, суперечать конституційним положенням та не можуть застосовуватися у адміністративній та судовій практиці» [2, с. 218].

Питання реалізації свободи зібрань у зонах підвищеної небезпеки набуває особливої ваги в умовах воєнного стану. У практиці адміністративних судів фіксувалися випадки, коли військові адміністрації забороняли проведення зібрань, посилаючись на загальні міркування безпеки, однак суди вимагали конкретизації загроз і перевіряли можливість забезпечення правопорядку менш обмежувальними засобами. Цікавою є пропозиція О. М. Пилип'юка щодо необхідності диференціації територій за ступенем загроз для учасників мирних зібрань та з огляду на спроможність державних органів забезпечити правопорядок під час їх проведення [11, с. 190]. Водночас слід зауважити, що в умовах дії правового режиму воєнного стану проведення мирних зібрань забороняється законом, що істотно звужує можливості практичного застосування зазначених підходів і зумовлює їх переважно теоретичний характер у цей період.

Узагальнюючи, можна стверджувати, що чинне правове регулювання та судова практика формують модель, у якій свобода мирних зібрань має пріоритетний характер, а втручання держави допускається лише за умови доведення нагальної суспільної потреби, реальності загрози та пропорційності обмеження. Жорсткі процесуальні строки, підвищені стандарти доказування та обмеженість повноважень органів місцевого самоврядування забезпечують додаткові гарантії від свавільного втручання у конституційне право. Водночас відсутність спеціального закону, нечіткість окремих процесуальних понять та недостатній розвиток досудових механізмів комунікації залишаються

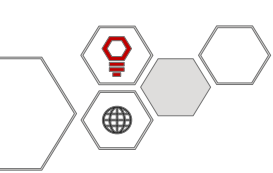

проблемами, що потребують подальшого наукового осмислення та законодавчого врегулювання.

Висновки. Проведене дослідження дозволило комплексно оцінити особливості провадження у справах за адміністративними позовами органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування щодо встановлення обмежень на реалізацію права на свободу мирних зібрань. Зіставлення поставленої мети з отриманими результатами свідчить, що всі ключові завдання були досягнуті: проаналізовано конституційні засади свободи зібрань, визначено зміст і логіку процесуальних механізмів статті 280 КАС України, охарактеризовано судову практику та окреслено наукові підходи до оцінки пропорційності втручання.

Узагальнення результатів дослідження дає підстави стверджувати, що чинна модель правового регулювання забезпечує базові гарантії свободи мирних зібрань, однак залишається фрагментарною та недостатньо адаптованою до сучасних викликів. Конституційні положення та практика Конституційного Суду формують фундаментальні орієнтири, проте відсутність спеціального закону створює прогалини, які компенсуються судовою практикою. Процесуальні норми КАС України забезпечують швидкість і превентивність судового реагування, але водночас висуюють підвищені вимоги до доказування, що не завжди узгоджується з реальними можливостями органів влади діяти в умовах обмеженого часу.

Аналіз наукових позицій показав, що питання пропорційності втручання, визначення меж дискреції органів влади, особливостей регулювання у воєнний час та забезпечення балансу між безпекою і правами людини залишаються дискусійними. Дослідження також підтвердило, що у практиці виникають труднощі з тлумаченням понять «негайно» та «невідкладно», з дотриманням принципу найменш обтяжливого способу

обмеження, а також із забезпеченням реальної змагальності у справах, що розглядаються у надзвичайно стислих строках.

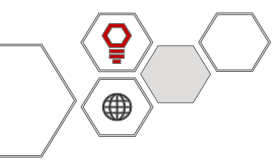
Отримані результати дозволяють сформулювати низку рекомендацій. По-перше, необхідним є ухвалення спеціального закону про мирні зібрання, який би систематизував понятійний апарат, процедури сповіщення, повноваження органів влади та стандарти обмеження. По-друге, доцільним є уточнення процесуальних строків і критеріїв оцінки реальності загрози, що сприятиме підвищенню передбачуваності судових рішень. По-третє, варто розробити механізми досудової комунікації між організаторами та органами влади, що дозволить зменшити кількість конфліктних ситуацій та забезпечити превентивний характер регулювання.

Подальші дослідження можуть бути зосереджені на розробленні диференційованих моделей обмеження свободи зібрань у воєнний час, на аналізі міжнародних стандартів щодо одночасних і контрзібрань, а також на вивченні можливостей застосування медіаційних та комунікаційних процедур у сфері публічних заходів. Методологічно перспективним є використання порівняльно-правового аналізу, емпіричних досліджень судової практики та моделювання правових режимів залежно від рівня безпекових загроз.

У підсумку, забезпечення ефективного балансу між свободою мирних зібрань і публічними інтересами потребує не лише вдосконалення законодавства, але й розвитку єдиної судової практики, підвищення правової культури органів влади та формування сталих демократичних процедур взаємодії між державою та громадянами.

Список використаних джерел

1. Shany Y. The Definition of Peaceful Assembly. // *The Oxford Handbook of Peaceful Assembly* / eds. Tabatha Abu El-Haj, et al. Oxford: Oxford University

Press, 2025. Online edn. Oxford Academic, 23 Jan. 2024. DOI: <https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780197674871.013.30>

2. Білаш О. В. Питання законодавчого врегулювання мирних зібрань в Україні. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія Право*. 2022. Вип. 71. С. 216-221. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2022.71.36>

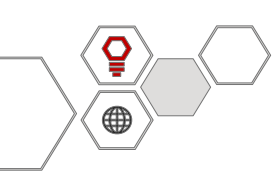
3. Бондар М. С., Нікітіна В. М. Реалізація права на мирні зібрання: фактори обмеження і механізми забезпечення законності. *Наукові записки НаУКМА. Юридичні науки*. 2019. Т. 4. С. 3-13. DOI: <https://doi.org/10.18523/2617-2607.2019.4.3-13>

4. Загороднюк А. Практика розгляду справ, пов'язаних з правом на мирні зібрання. 26.03.2021. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/Press_Zagorodnyuk.pdf

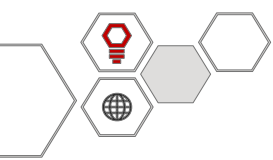
5. Іщук С. І. Міжнародні стандарти у сфері реалізації та захисту свободи мирних зібрань в Україні. *Часопис Національного університету «Острозька академія»*. Серія «Право». 2019. № 1(19). URL: <http://lj.oa.edu.ua/articles/2019/n1/19isizvu.pdf>

6. Ковтун О. О. Підстави та порядок обмеження реалізації права на свободу мирних зібрань у рішеннях Європейського суду з прав людини. *Молодий вчений. Юридичні науки*. 2019. №2(66). С. 573-578. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-2-66-122>

7. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 № 2747-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15?find=1&text=%D1%81%D0%BA%D0%B0%D1%81%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F#Text>

8. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
9. Мельник Р. С. Обмеження права на свободу мирних зібрань: сутність та умови реалізації. *Адміністративне право і процес*. 2015. № 3(13). С. 30-47.
URL: <https://aplaw.net/index.php/journal/article/view/273/227>
10. Онищенко С. М. Особливості реалізації права на свободу мирних зібрань в умовах проведення операції Об'єднаних сил. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2019. №4. С. 141-143. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2019-4/38>
11. Пилип'юк О. М. Диференціація меж та шляхів обмеження свободи мирних зібрань в умовах воєнного стану з урахуванням вимог Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія: Право*. Вип. 88, ч. 1. 2025. С. 185-190. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.88.1.26>
12. Постанова Верховного Суду від 19.11.2019 у справі № 638/8660/15-а (адмін. провадження № К/9901/10585/18). URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/85774024>
13. Постанова Верховного Суду від 23.10.2019 у справі № 815/4612/15 (адмін. провадження № К/9901/1460/18). URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/85154116>
14. Риндюк В. І., Гришко О. М. Конституційно-правові засади реалізації права на мирні зібрання в Україні. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція*. 2023. № 63. С. 47-50. DOI: <https://doi.org/10.32841/2307-1745.2023.63.10>
15. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Міністерства внутрішніх справ України щодо офіційного тлумачення положення частини першої статті 39 Конституції

України про завчасне сповіщення органів виконавчої влади чи органів місцевого самоврядування про проведення зборів, мітингів, походів і демонстрацій (справа щодо завчасного сповіщення про мирні зібрання) від 19.04.2001 № 4-рп/2001. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v004p710-01#n54>

16. Самбор М. Окремі процесуальні питання встановлення обмеження щодо реалізації права на свободу мирних зібрань. *Слово Національної школи суддів України*. 2019. № 2. С. 101-114. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/cln_2019_2_9

17. Сахно А. П. Адміністративно-правове регулювання реалізації права на мирні зібрання в умовах воєнного стану. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія: Право*. 2023. Вип. 79, ч. 2. С. 104-108. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2023.79.2.15>

18. Тиліпська О. Ю. Удосконалення адміністративно-правового забезпечення права на мирні зібрання в Україні: законодавчий складник. *Право і суспільство. Адміністративне право і адміністративний процес, інформаційне право*. 2019. № 2., ч. 2. С. 133-139. URL: https://www.pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2019/2_2019/part_2/26.pdf

19. Тополевський Р. Б. Право на мирні зібрання в Україні: стан, особливості реалізації та перспективи розвитку. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2022. Вип. 5(46). С. 21-25. DOI: <https://doi.org/10.32782/pyuv.v5.2022.3>

20. Філоретова М. В. Свобода мирних зібрань як об'єкт захисту адміністративними судами. : дис. ...д-ра філософії. Київ. 2021. 251 с. URL: https://scc.knu.ua/upload/iblock/3e1/dis_Filoretova%20M.V..pdf

21. Шкарнега О. С. Провадження у справах щодо реалізації права на мирні зібрання: дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2016. 239 с. URL: <https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/91e00d0e-211b-4abe-9365-99773c546e72/content>